

Hayat Edebiyat Ve Şiir

— şaircesevmek · 25 Mart 2009

Değerli dostlar,

Hayat edebiyat ve şiir adlı söyleşimize hepiniz hoş geldiniz!

Bu gün biraz hayattan, biraz edebiyattan son olarak da şiirden konuşacağız. Hayatın, edebiyatın ve şiirin resmini çekeceğiz. Tabi bunlara bağlı olarak sanat ve sanatçıdan bahsedip toplum-sanatçı ilişkisini irdedeceğiz.

Şunu altını çizerek söylemek istiyorum; hiçbir zaman edebiyatçı ve okur ayrımı yapma taraftarı değilim Necip Fazıl nasıl bizim şairimizse Nazım Hikmet de bizim şairimizdir. Ama buradaki ölçümüz "bu şahsı muhterem, topluma ne verdi, ne bıraktı" olmalıdır.

Sanatçılar bir nevi toplumun sesi, hatta çığlığıdır. Çıglık diyince şu hikaye aklıma geldi.

"Yolcular uçağın yanında otobüsten inmişler.. Bavullarını yerleştiriyorlarmış. Bir bakmışlar uçak şirketinin minibüsü yanlarında durmuş. İçinden kaptan pilotla, yardımcı pilot inmişler..Yolcular fena halde şaşırılmışlar.. Nasıl şaşırmasınlar.. Kaptan pilotun elinde bir beyaz baston. Kolunda üç noktalı bant.. Yardımcı pilotun elinde bir köpek tasma... Tasmanın ucunda bir köpek... Sağa sola çarparak öylece ilerliyorlar uçağa.. Günlerden 1 Nisan değil ama, "Şaka herhalde" demiş yolcular, dolmuşlar uçağa... Pilotlar doğru pilot kabinine girip uçağı çalıştırmışlar. Uçak pistte hızla ilerlemeye başlamış. Yolcuların gözleri camda. Uçak hızlanmış.. Yolcular endişelenmeye başlamışlar... Uçak daha hızlanmış. Pistin sonu hızla yaklaşmaya başlamış...Uçak iyice hızlanmış... Bazı yolcular paniklemiş, dua etmeye başlamışlar. Uçak son hıza ulaşmış. Bu arada pistin sonuna 100 metre kalmış. Sonra betonun bitip çimlerin başladığını gören yolcular dehşet içinde çığlığı basmışlar.. Tam o anda da kaptan pilot uçağın kalkış kolunu sonuna kadar çekmiş... Uçak tam pist biterken tekerleklerini yerden kesmiş, havalanmış. Kaptan pilot arkasına yaslanmış derin bir nefes almış ve yardımcı pilota dönmüş:
-Biliyor musun? Bir gün çığlık atmakta gecikecekler ve hep birlikte geberip gideceğiz!..."
Sanatçı toplum için tam zamanında çığlık atmalıdır. Çünkü erken öten horozun başını keserler, geçen zamanın da kazası olmaz.

Divan edebiyatı şairlerimizden Nesîmî. Geçen zamanın kazası olmadığını, hem dini gerçekleri vurgulayarak hem de aşkla yoğurarak ne güzel anlatmış.

"Gel gel beru ki savm u salatın kazası var
Sensiz geçen zaman-ı hayatın kazası yok"

Sanatın ve sanatçının toplumu olumlu yönde eğitmesi konusunda ülkemizde tiren kaçıyor. Son vagona

önümüzden geçmeden bir şeyler yapılması ve çığlık atılması gerekiyor. İçinde bulunduğumuz güzel günlerin rehavetine kapılıp, deniz gibi bir kültürümüz ve dilimiz var, bizi kimse kurutamaz dememeliyiz. Denizler belki kurumaz ama kirlenirler. Kirlenince de içindeki canlılar yok olmaya mahkumdur. Bir söz vardır:

" Ol mâiler ki derya içredir deryayı bilmezler." diye. Yani "o balıklar ki denizin içinde yaşarlar denizin ne demek olduğunu bilmezler. Ama denizden çıkarıldıkları zaman çırpınırlar, denizin onlar için her şey demek olduğunu anlarlar. İçinde bulunduğumuz toplumun milli ve manevi değerlerine diline dinine sahip çıkmazsak kültür emperyalizmine boyun eğdiğimiz gün sudan çıkmış balığa döneriz. Adamlar da bizi artık mangala mı atarlar, tava da mı kızartırlar onların insafına kalmış.

Edebiyat ve sanatımızın son çeyrek asrının bir fotoğrafını çekecek olursak; şöyle bir resim ortaya çıkıyor.

Orhan Pamuk Nobel Edebiyat Ödülünün sahibi. Nobel ödülü hakkında; bir çok edebiyatçımız gibi Türk Dili Uzmanı ve Edebiyatçı Yavuz Bülent Bakiler, Orhan Pamuk'a edebiyat ödülü verilmesini şöyle yorumlamıştır. Türkiye'yi karıştırmaya yönelik bir girişim, Batı o ödülü Orhan Pamuk'un Türkiye'ye bakışına verdi. "Bir milyon Ermeni'yi katlettik, otuz bin Kürd'ü öldürdük" diyen O. P'a verilmesi, yüzde yüz siyasi bir karardır. Edebi bir karar değildir." diyor. Görüyoruz ki Batı kendi yardakçılarını nasıl ödüllendiriyor. Nobel sadece bir ödülün ibaret değil değerli arkadaşlar. Ödülle birlikte 2 milyon TL'yi de cebine koymuştur.

Şimdi bir başkasına geçelim. Bir gün edebiyat dersinde öğrencilerimden biri bir kitap uzattı bana: "Hocam bu yazarın kitapları nasıl, tavsiye eder misiniz?" dedi. Kitaba baktım A.A.'ın; Kılıç Yarısı Gibi" Öğrenciye hiçbir şey demeden, diğer öğrenciler de söylediklerimden ders alsınlar diye, tahtaya büyük harflerle şunu yazdım:

"EDEPSİZLİĞİN BAŞLADIĞI YEDE, EDEBİYAT BİTER."

Bu ülkede kitapları siyah poşetlere konularak satılması gereken Ahmet Atan gibi yazarların satışları bile yüz binlere dayanmıştır. Halbuki onlar edebiyat dedikleri şeyle edepsizliği aşıyorlar.

Bir başkası, romanları, hikayeleri yapımcılar tarafından kapış kapış film yapılıyor, dizi çekiliyor. Kimden mi bahsediyorum? A. K.'den. "Adı Aylin" romanıyla yeğeni Aylin'in hayatını anlatıyor. Ama ben hiçbir kız öğrencime okuması için tavsiye edemiyorum. Bir Türk kızının anlatılan o yaşamından utanıyorum. İşi din değiştirmeye kadar götüren bir yaşam. Son romanı "Veda" ile yılın yazarı seçildi. Ocak ayında ilk baskısı yüz bin adet basılan roman şu anda yok satmaktadır. Hangi yayınevi yüz bin adet basıyor, kimler alıyor? Müziğimizse edebiyatımızdan beter. Dede Efendilerden, İtrilerden o muhteşem seslerden, o muhteşem bestekârlardan; affedersiniz sahnede çişini tutamayan sanatçılara kaldı. Tarkan'dan bahsediyorum. Türk Telecom ve TRT'nin verdiği parayı duymuşsunuzdur. Telecom 2,5 milyon TL, TRT ise yılbaşı gecesinde 6 şarkı için 750 bin dolar verdi. Bu kurumlar devletin kurumları. Bizden alınan vergilerle veriliyor. Memura 2+2 yi reva görenler, birilerine bir gecede, bize yüzde 3'lük zamma tekabül eden parayı veriyorlar. Yani anlayacağımız 650 bin öğretmen bir Tarkan etmiyor.

Adını Gülşen değil, İngilizce Türkçe karışımı bir şekilde "Gülshen" yazan "Yurtta sulh, cihanda sulh." özdeyişini "Yurtta aşk, cihanda aşka."a çeviren, Nasrettin Hoca'mızın içinde ibretler dolu fıkralarını "Ya tutarsa! ya tutarsa! Ya tutarda aşk elverirse..." gibi saçma sapan şarkı sözlerinde malzeme olarak kullanan insanlar, bu ülkede yılın sanatçısı seçiliyor.

Değerli dostlar,

Ülkemiz bir değer karmaşası yaşıyor. Başlar ayak olmuş, ayaklar baş olmuş. Gerçekten bu işin ilmini almış, gerek sanatçılıkta gerekse yazarlıkta güzel işler yapanlar, hep kuytu köşelerde kendilerine değer verilecek günü beklerlerken ölüm meleği kapılarını çalıyor. Öldükten sonra herkes onların ardından koro halinde "iyi bilirdik, çok iyi bir yazardı veya şairdi, sanatçıydı" diyor. Milli Eğitim Bakanlığı veya Kültür Bakanlığı sahip çıkıyor, eserleri ders kitaplarına konuyor vesayre vesayre... İşte biz sağ iken sahip çıkmamız gerekenlere hep öldükten sonra değer veriyoruz. Ama öldükten sonra biliyorsunuz oradan bir eser gönderemiyor.

Hayatla mücadele etmek, kendini kabul ettirmek elbette kolay değil biliyoruz. Toplumun önde gelen insanlarından pek çoğu bu gün buldukları yerlere tırnaklarıyla kazıyarak gelmişlerdir. Bazıları ise bir gecede şöhreti yakalamış ondan sonra da toplumun sırtında bir kene gibi kalmışlardır.

Hepimizin "Rambo" diye tanıdığı. Slvester Stallona artistlik bürolarına baş vurduğu zaman: "Hey! Sen tam bizim aradığımız adamsın, hemen sana bir filmde rol verelim mi ? dediler. Rambo " Racky" filmini yapınca kadar bin kez hayır cevabı almış, reddedilmiştir.

Kekeme bir insan olan Demostenes, yıllarca deniz kenarında ağzına çakıl taşlarını koyarak çalıştı ve dünyanın en ünlü hatibi oldu.

Michel Jordan, lise yıllarında okulunun basketbol takımı seçmeleri yapılırken küçüksün diye takıma alınmamış, ağlayarak eve geldiğinde annesi ona:

" Önemli olan takımın içinde senin ne kadar küçük olduğun değil; senin içinde ne kadar büyük bir takım olduğudur." Demiştir. Sonra da dünyanın gelmiş geçmiş en iyi basketbolcusu olmuştur.

Bunları o şahısları övmek için söylemiyorum, hayat zordur ama zorluklar birlikte kolaylaşır.

Değerli dostlar,

Bir çok arkadaşımızın içerisinde sanatçılık ruhu yatmaktadır. Üzülerek ifade etmeliyim ki Michel'a destek veren anne; yani bizden olan bir okur kitlesi maalesef ülkemizde yoktur. O yüzden sağ kesimin yazarları bu ülkede hiçbir zaman 30-40 bin rakamını hiç geçememişlerdir. Ama ülkenin sağ sol oranı % 80'e %20dir. Bizlerse hep %20'nin mutfağından beslenmek zorunda kalıyoruz. Tabi ki o da midemizi bozuyor.

Bir veciz söz vardır bilirsiniz: " Marifet iltifata tabidir." diye. Eğer iltifat etmezsek marifetli insanlarımıza;

onları teker teker kaybederiz. Aslında kaybeden onlar değil toplum olarak biz oluruz. Belki bunların çoğu bildiğimiz şeylerdi. Bir söz vardır: "Ettekrarü ehzen velevkene yüz seksen." Diye. Güzel şeyleri tekrar etmek güzeldir velev ki yüz seksen defa olsa bile.

Değerli dostlar,

İnsan hayatı bir film bir tiyatrodur. Şiirse bu hayatın gıdası ve süsü, hayatın akışını en güzel anlatan yazı türüdür. Hepimiz bu dünyaya belli rolleri oynamak için geldik. Bu rolleri oynayınca da dünya sahneden çıkıp gideceğiz. Bizim için sahne bitse de daha perde kapanmamış olacak; çünkü dünya sahnesine yeni yeni oyuncular gelecek. Bu oyuncular da rollerini oynayınca çıkıp gidecekler bu sahneden. Kıyamet perdesi kapanana kadar bu tiyatro böyle devam edecek.

Bilindiği gibi tiyatro bittikten, perde kapandıktan sonra selamlama faslı vardır. Her şey orada daha net ortaya çıkar. Kim rolünü güzel yaptı, kim kendisine verilen görevi başarıyla tamamladı belli olur. İşte burada, en çok alkışı almaktır marifet. Başka bir deyişle seyircinin gözünde, gönlünde "hoş bir seda" bırakmaktır. Ne diyor divan edebiyatı şairlerimizden Bakî:

"Âvâzeyi bu âleme dâvûd gibi sal
Bâki kalan bu kubbede bir hoş sadâ imiş."

Biz de elimizdeki kitabımızla gönüllerde "hoş bir seda" bırakmak için bir başlangıç yaptık. Biliyorum ki daha yolun başındayız. Ama bir yerden de başlamak gerekir. Çünkü (1) bir yoksa, kendisinden sonra gelen sıfırların hiçbir değeri ve anlamı yoktur.

Benim içinse şiir; sanattır, şiir estetik zevktir. Şiir gönüllerin gıdası, gözlerin maziye dalması demektir. Bir gülün yaprağı, vatanın toprağıdır şiir. Bir ağacın dalı, arının eşsiz balıdır. Yazın Ağrı Dağı'nın başındaki kar, kışın Akdeniz'de mavi bir bahardır şiir.

Bazen bir kızın gülüşü, bir simidin ikiye bölünüşüdür. Bir gülün açışı, ürkek bir ceylanın avcıdan kaçışıdır bazen. Bazen Necip Fazıl'la kaldırımlara kardaş, ve bazen Nazım Hikmet'le memlekette bir ağaca yoldaş olmaktadır şiir. Orhan Veli ile "İstanbul'lu Dinlemek", Ahmet Hamdi Tanpınar'la zamanda yolculuk yapmaktır.

Burada ismini sayamadığım yüzlerce şairin insanlığa bıraktığı vasiyetidir şiir.

Kitabımızın takdim kısmında Atatürk Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümü Öğretim Üyelerinden Doç. Dr. Rıdvan Canım şöyle diyor:

İsmet'in şiirlerini okuyunca hayatımızdan sessizce kaybolup giden güzellikleri buldum yeniden... Nereye konacağını kestiremeyen ürkek ve çekingen bir kelebeğin kararsız uçuşlarındaki olağanüstü güzelliğe şahit oldum bir kez daha. Bir defa her şeyden önce sevmeye hazır bir öğretmen yüreği var karşımızda... Çocuk sevgisini çiçek sevgisine eş tutan bir öğretmen yüreği. Yıllardır arayıp durduğumuz, bulduğumuzu

zannettiğimiz anda kaybettiğimiz güzellikleri taşıyan bu yüreklere şimdilerde toplum olarak ne kadar da muhtacız... Öğretmenleri şair yüreği taşıyan öğrenciler ne kadar şanslıdır bilemezsiniz...

Zamanı enine boyuna sorgulayan, inançlar penceresinden hayata bakabilmeyi başaran bir şair İsmet Keskin. Bu meziyet beraberinde onun şiirine içsel bir derinlik kazandırıyor aslında. Hayata doğru pencereden bakabilmek zor iş. Bunu estetik olarak da gerçekleştirmiş Keskin.

Şiirde sağlam bir dil ve imge zenginliği ise şiir okuyucusu olarak çoktandır hasret kaldığımız güzellikler. Hepsini bir arada bulabiliyorsak okuyucu olarak daha ne bekleyebiliriz ki...

Yüreğine sağlık... Kutluyorum...

YILDIZLAR DÜŞERKEN PENCEREMİZE

Zaman, bir ninnidir aklımda kalan.
Kırık bir beşiktir sallanır durur.
Anlatırlar ama hepsi de yalan.
Geçmiş düşündükçe kalbime vurur,
Kırık bir beşiktir sallanır durur.

Zaman, bir fırçadır tabloda solan.
Salla boşlukta gök rengini.
Zaman bir testidir pınarda dolan.
Çınarın altında renk zengini,
Salla boşlukta gök rengini.

Zaman, bir yapraktır dalında kurur.
Bir 'Eylül' akşamında rüzgar önünde.
Benimle birlikte savrulur durur.
Ağır ağır ilerlerken batı yönünde,
Bir 'Eylül' akşamında rüzgar önünde.

Zaman, bir yıldızdır ufuktan batan.
Bir ömür gibi ansızın kaybolur.
Zaman bir yılandır koynunda yatan.
Zamana hükmeden kendini korur,
Bir ömür gibi ansızın kaybolur.

Zaman, eriten bir seldir sevgimizi.

Yanında olmaz kimse senin acında.
Bulandırır denizi ardından kalbimizi.
Sevdiğin sallanırken o darağacında,
Yanında olmaz kimse senin acında.

Zaman, uykuya dalmış gecelerdir.
Yıldızlar düşerken penceremize.
Bizi ölüme sürükleyen hecelerdir.
Zaman hançerini saplar hançeremize,
Yıldızlar düşerken penceremize.

Tan yeri ağardı, mehtap kaçıyor.
Zaman anlaşılmaz yaptı insanı.
Ufukta yeni bir gün daha açıyor.
Düşün ki dost mu düşman mı zamanı,
Zaman anlaşılmaz yaptı insanı.

Şair için ne dediler kısmında ise Gaziantep Üniversitesi Türk Dili Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi Yard. Doç. Dr. Mehmet Celal Varışoğlu şöyle diyor:

Düş açığa çıkarılmış, zamana eklenmiş dizelerinde. O imgelem gücünle yaratmış olduğun şiirin bir yanında kanayan bir hüznün, diğer yanında ise umut var. Renkleri aydınlatan bahar, Anadolu'nun bozkırlarında açan çiçekler, bir yaşama sevincini hâkim kılıyor mısralarına. Sonra apansız derinleşen bir hüznüyle beliren sancılı sevda: Sokak çocukları, yaşamına engel konulmuş yürekler... İşte hüznün ve mutluluğun şiiri... Halk şiiri motiflerini modern bir zemine oturtarak yansıtmış ise kaleminin güzelliğini ortaya koyuyor. Daha nice aşkla gelecek dizelere...

ANLASANA

Bir şehrin üstüne karlar yağıyor.
Bilirsin bu şehir bana yabancı
Ve sen yabancısın.
Fakat karşımdasın, oturuyorsun,
Uzaklaşıyorsun, buğulanıyor gözlerim,
Kayboluyorsun.

Düşünüyorum...
Bir şey tanıdık geliyor.
Her şeyi unutturan bir şey, bakışların.
Bakışların gözlerimden geçiyor,

Nakış nakış işleniyor beynime bir kilim gibi,
Bir ırmak gibi, bir şiir gibi
Ansızın akıyorsun dilimden.
Yankılanıyor gözümden
Bir çiçek gibi gülüşlerin.

Düşünüyorum...
Yanmış yıkılmış bir dağ kulübesinin
son külleridir,
Savrulan yüreğim.
Ve sellere kapılmış taze bir gül dalıdır,
Bedenim senin elinde.

Senden ayrıldığı gün;
Bir deniz fenerinin sönüşüdür.
Ömür gemisinin karaya vuruşudur.
Bir kalbin duruşu,
Hayat ağacının kuruyuşudur benim için.
İşte ben buyum!
Soruyorum
Ya sen kimsin?
Yoksa sen misin ilham perilerinin sultanı?
Sen misin yedi iklimin hanı?..

Düşünüyorum...
Sokaktayım, yürüyorum.
İnce bir kar yağıyor üşüyorum.
Çıkarıp bir sigara yakıyorum,
Bir nefes çekiyorum.
Soğuk bir nefes yakıyor ciğerimi
Parçalanıyor ciğerlerim,
Sanki sokakları çekiyorum.
Yürüyorum, ansızın duruyorum.
Dönüp seni görüyorum köşe başında,
El sallıyorsun, gül atıyorsun, kayboluyorsun
Ve o an yıkılıyorum.

Düşünüyorum...
Ardından şiirler yazıyorum.

Mermerler kazıyorum.
Can veriyorum taşlara.
Servetler akıtıyorum,
Gözyaşım servetimdir
ANLASANA,
Seni çok seviyorum, seni çok seviyorum.

Gaziantep Üniversitesi Edebiyat ve Kitap Kulübü Başkanı Canan KAPLAN Şiirlerimizi şöyle yorumlamış:

Kendimi Toroslar'ın en sarp kayalarında hüznü bir kaval ezgisini dinlerken buldum şiirlerinizi okuyunca. Kâh sokaklarda üşümüş, elinde mendil satan bir çocuk kâh bir dağ köyünde öğretmen oldum. Mısrarınızdaki o canlı tasvir gücüyle âdeta Anadolu'nun, sokağın, doğanın, gecenin resmini çizmişsiniz. Bulutların ince ince göğü kapladığı bir vakitte toprak yeşile sevdalanıyor. Sonra Anadolu'nun kalbinden geçen bir tren günbatımının kızılığında yok oluyor. Böylece şiirleriniz sözcüklerle yapılmış resim izlenimini veriyor. İmgesel yolculuğunuzda şiirlerle tekrar buluşmak üzere...

SONSUZ AKŞAMLAR

Sevgi ile yaratıldık, sevmeye geldik.
Güle aşık, dikene aşık bir kalbimiz var.
Her aşk iz bırakıp yüreğimizde,
Yüreğimiz parçalanmış bir dağa benzer.

Mevsimler geçerde haberin olmaz,
Toprak kurur, yaprak kurur, dallar da kurur.
Yeniden dikilse de fidanlarımız,
Târumar edilmiş bir bağa benzer.

Hayatın her adımında ayrı tuzak var
Doğum tuzak, yaşam tuzak, ölüm de tuzak
Nice sahte sahneler var hayatımızda
Okyanusa serilmiş bir ağa benzer

Akar gider zaman durduramayız.
Irmak akar, rüzgar akar, yollar da akar.
Bakar sonsuz akşamlara ufuklarımız,
Ömür yaşanmamış bir çağa benzer.

Bu duygularla bütün şiir dostlarına, şiir tadında bir hayat diliyorum.

Mustafa İsmet KESKİN
Eđitimci – Şair-Yazar